

УДК 342.09

DOI 10.33244/2617-4154.2(15).2024.59-67

О. О. Гармаш,
аспірант,
Київський університет права
НАН України
e-mail: garmash@trk.ua
ORCID ID 0009-0001-3280-9467

РОЛЬ ДЕРЖАВИ У ФОРМУВАННІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Стаття присвячена питанням визначення ролі держави у формуванні інвестиційної безпеки. Наголошено, що в умовах війни інвестиційна політика вирізняється особливостями та визначає пріоритетні напрями розвитку сектору військово-промислового комплексу, спрямованого на те, аби новітні та інноваційні засоби ведення війни якомога швидше проходили необхідні етапи випробовування, приймалися на озброєння та йшли у «серію». Водночас особливо важливим є підтримка окремих приватних осіб та ентузіастів, невеликих підприємств та фізичних осіб-підприємців. Підкреслено, що держава виконує декілька функцій у контексті забезпечення інвестиційної діяльності. По-перше, це нормативно-правове забезпечення інвестиційної безпеки через створення відповідних законодавчих гарантій інвестиційної діяльності. По-друге, це координація «приватних ініціатив» у сфері діяльності *defense tech* компаній та приватних осіб, спрямованих на вирішення питань національної безпеки та зміцнення оборонних можливостей України в умовах війни з російським агресором. По-третє, це формування національної інвестиційної стратегії на період повоєнної відбудови та розвитку держави. Під механізмом забезпечення інвестиційної безпеки держави варто розуміти сукупність систематизованих правових норм, спрямованих на забезпечення належного функціонування інвестиційного сектору національної економіки та протидію потенційним та наявним загрозам у цій сфері. Зазначене дало змогу запропонувати доповнення ст. 2 Закону України «Про інвестиційну діяльність» окремою частиною 9, яка має містити таке положення: «9. Держава забезпечує безпеку здійснення інвестиційної діяльності через комплекс політичних, нормативно-правових та організаційно-технічних заходів, спрямованих на отримання комерційного та/або соціального ефекту».

Ключові слова: держава, інвестиційна політика, інвестиційна безпека, *defense tech* компанії, забезпечення.

Метою статті є дослідження питання загальнотеоретичних аспектів ролі та місця держави у формуванні інвестиційної безпеки в умовах війни задля пошуку можливих способів вирішення проблемних питань.

Постановка проблеми. Інвестиційна безпека являє собою один з найголовніших компонентів економічної безпеки держави. Інвестиції є досить впливовим засобом втручання в економічний суверенітет. Для стабільного розвитку економіки держави важлива не лише кількісна, але і якісна характеристика інвестиційних вкладень. Держава відіграє ключову роль у створенні сприятливого інвестиційного клімату, який забезпечує захист інвесторів, стабільність правової системи, передбачуваність економічних умов, а також забезпечує ефективну регулятивну та фінансову політику. Особливо актуальним це питання є для сучасної фінансової системи України, оскільки війна та кризові явища на світовому та регіональних рівнях неминуче відображаються на її стійкості.

Економічна безпека є провідною складовою національної безпеки, яка відображає причинно-наслідковий зв'язок між економічною могутністю країни, її воєнно-економічним потенціалом та національною безпекою. Держава є основним суб'єктом економічної безпеки. Інвестиційна безпека держави забезпечується за умов дотримання граничної норми інвестування, що дає можливість: відтворювати науково-технічний та інтелектуальний потенціал нації; здійснювати розширене відтворення основного капіталу; підтримувати конкурентоспроможність економіки; гарантувати стійке зростання ВВП на рівні завдань соціально-економічного розвитку і міжнародного співробітництва; створювати стратегічні резерви; долати депресивні явища в регіонах країни; зберігати і відновлювати природні ресурси; утримувати на безпечному рівні екологічні параметри [1].

Інвестиційна діяльність завжди носить ризикований характер, періодичні проблеми, які виникають у цій сфері, постійно супроводжують соціально-економічне життя суспільства. На жаль, жоден інвестор та державні інституції не можуть бути «застраховані» від виникнення проблем з фінансовою установою, незважаючи на різноманітні засоби страхування та убезпечення від виникнення ризикових ситуацій. Основним інструментом впливу з боку державних інституцій є організаційно-правові заходи, які мають бути адекватними мінливому фінансовому середовищу й існуючим загрозам фінансовому сектору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика визначення ролі і місця держави у формуванні інвестиційної безпеки є предметом досліджень економістів, управлінців та науковців-правників. Наприклад, дослідженню проблем ролі і місця держави у формуванні інвестиційної безпеки приділяють увагу І. Б. Висоцька [2], Л. С. Шевченко [3], Л. М. Закревська [1], А. О. Заїнчковський [1], А. А. Мещеряков [4], Є. В. Міщук, Ю. Б. Кашубіна [5], В. П. Приходько [6], С. І. Ткаленко [7], А. М. Чорна [8] та інші.

Наголосимо, що теоретичний базис фінансової безпеки сформований на основі наукових напрацювань і у сфері функціонування та забезпечення національної безпеки та її структурних елементів. Значний внесок у розвиток сучасної теорії безпекознавства зробили О. Барановський, М. Єрмошенко, Н. Кравчук, В. Ліпкан, В. Мартинюк, В. Предборський, А. Сухоруков та ін.

Водночас питання вдосконалення правового регулювання, забезпечення інвестиційної безпеки держави залишаються практично не дослідженими.

Виклад основного матеріалу. Першоосною державного регулювання інвестиційної діяльності є визначення пріоритетів вкладень, тобто спрямування інвестицій у ті сфери й галузі економіки, які забезпечують розширене відтворювання, швидку віддачу і підвищення життя соціуму [6].

Сфера безпеки є актуальним предметом досліджень з боку науковців, фахівців з економіки та фінансів, державних управлінців, політологів, соціологів тощо. Інтерес до безпеки в наукових дослідженнях є відносно новим напрямом і зумовлений актуалізацією проблематики збереження й розвитку особистості, громадянина, суспільства, держави, нації та цивілізації загалом [9]. Загальноприйнятим у науковій літературі є розуміння фінансової безпеки України через такі складові: банківська безпека, боргова безпека, бюджетна безпека, валютна безпека, грошово-кредитна безпека й безпека небанківського фінансового сектору.

Фінансова безпека є структурною складовою національної безпеки та однією з найважливіших складових економічної безпеки. Вона підпорядковує ряд складників: фінансову безпеку домогосподарств (особистості) та фінансову безпеку підприємств (установ, організацій) – на мікрорівні, та бюджетну, боргову, грошово-кредитну, валютну, інвестиційну, банківську безпеку та безпеку небанківського фінансового сектору – на макрорівні. Кожна зі структурних складових фінансової безпеки характеризується певними особливостями та проблемами забезпечення [10].

Інвестиційна безпека є сукупністю нормативно-правових, соціальних та екологічних умов, що визначають тип і динаміку відтворювального процесу та забезпечують надійність відшкодування й ефективність використання вкладеного капіталу [1].

В економічній сфері до загроз національним інтересам віднесено зниження інвестиційної та інноваційної активності і науково-технічного та технологічного потенціалу, скорочення досліджень на стратегічно важливих напрямках інноваційного розвитку; небезпечне для економічної незалежності України зростання частки іноземного капіталу в стратегічних галузях економіки; неконтрольоване ввезення в Україну екологічно небезпечних технологій, речовин, матеріалів і трансгенних рослин, збудників хвороб, небезпечних для людей, тварин, рослин і організмів, екологічно необґрунтоване використання генетично змінених рослин, організмів, речовин та похідних продуктів тощо [11].

Загалом активне антикризове державне регулювання інвестиційної діяльності має бути притаманним економіці з будь-якою системою господарювання, тим більше в країнах, які перебувають у стані економічної кризи. Оскільки поживлення ділової інвестиційної активності є прямою умовою виходу із кризи, то першоосною для зростання інвестиційної активності в Україні мають бути державна підтримка інвестицій та підприємництва з метою розвитку ринкових відносин і конкуренції в інвестиційній сфері, тобто саме регулювання інвестиційного процесу є найважливішим інструментом державної підтримки інвестиційної діяльності за умов кризи і одним із механізмів її подолання [6].

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про інвестиційну діяльність» інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти

підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) та/або досягається соціальний та економічний ефект [12].

Такий підхід законодавця призводить до відсутності закріплених необхідних і достатніх ознак правових категорій «економічна безпека», «інвестиційна безпека» на законодавчому рівні. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України в «Методичних рекомендаціях щодо розрахунку рівня економічної безпеки України» [13] здійснило спробу нормативно визначити економічну безпеку як стан національної економіки, який дає змогу зберігати стійкість до внутрішніх та зовнішніх загроз, забезпечувати високу конкурентоспроможність у світовому економічному середовищі й характеризує здатність національної економіки до сталого та збалансованого зростання. Отже, чим вище стійкість виробництва, зайнятості, інвестицій й одночасно більше можливості подальшого збільшення зростання економіки, її модернізації та розвитку, підвищення конкурентоспроможності, тим вище економічна безпека країни. З огляду на визначення видно, що економічна безпека включає інвестиційну безпеку [8].

Відповідно до Методичних рекомендацій інвестиційно-інноваційна безпека – це стан економічного середовища в державі, що стимулює вітчизняних та іноземних інвесторів вкладати кошти в розширення виробництва в країні, сприяє розвитку високотехнологічного виробництва, інтеграції науково-дослідної та виробничої сфери з метою зростання ефективності, поглиблення спеціалізації національної економіки на створенні продукції з високою часткою доданої вартості. Як бачимо, ні термін «економічна безпека», ні «інвестиційна безпека» («інвестиційно-інноваційна безпека») не визначаються на законодавчому рівні, лише на підзаконному. Національний інститут проблем міжнародної безпеки при Раді національної безпеки та оборони України під інвестиційною безпекою розуміє такий рівень інвестування економіки, який забезпечував би її розширене відтворення, реструктуризацію та технологічне переозброєння [14].

Рівень інвестиційної безпеки не в останню чергу зумовлюється ступенем інформованості інвесторів. У цьому зв'язку варто підкреслити, що в Україні інвестори, на думку експертів, мають справу з не досить ефективним ринком, що, з одного боку, дає можливість отримувати надприбутки інсайдерам, а з іншого – робить більш-менш коректне прогнозування неможливим. Більшість торговців на вітчизняному фондовому ринку не в змозі визначити інвестиційну вартість акцій або внаслідок відсутності необхідної інформації, або внаслідок невідповідності персоналу до подібного аналізу.

Брак інформації та недостатня підготовленість аналітичних кадрів є серйозною перешкодою для ефективного функціонування ринку. Потрібно вдосконалювати систему збору та поширення інформації про компанії, їх фінансову стійкість, стратегічні плани й перспективи розвитку. Крім того, інвесторам потрібно надавати доступ до надійних та об'єктивних джерел аналітичної інформації, яка допоможе їм зробити обґрунтовані інвестиційні рішення.

Для покращення інвестиційної безпеки в Україні також необхідно зміцнювати механізми контролю за фінансовою звітністю компаній, проводити аудит та перевірку дотримання стандартів корпоративного управління. Це допоможе зменшити ризики

маніпуляцій та шахрайства на ринку і збільшить довіру інвесторів до українського фінансового сектору.

Загалом покращення інвестиційної безпеки в Україні потребує комплексного підходу, який міститиме не лише поліпшення регулятивного середовища, але й зростання рівня інформованості та аналітичної компетентності інвесторів. Тільки у такий спосіб можна буде створити сприятливі умови для розвитку інвестиційної діяльності та залучення капіталу в економіку країни.

Водночас в умовах війни інвестиційна політика вирізняється особливостями та визначає пріоритетні напрями розвитку сектору військово-промислового комплексу, спрямованого на те, аби новітні та інноваційні засоби ведення війни якомога швидше проходили необхідні етапи випробовування, приймалися на озброєння та йшли у «серію». Водночас особливо важливим є підтримка окремих приватних осіб та ентузіастів, невеликих підприємств та фізичних-осіб підприємців.

Насамперед у цьому контексті необхідно згадати інвестиційну програму BRAVE1 – кластер для розвитку Defense Tech в Україні, заснований Міністерством цифрової трансформації, Міністерством оборони, Генеральним штабом Збройних сил України, Радою національної безпеки і оборони, Міністерством стратегічних галузей України, Міністерством економіки України.

Війна активізувала сотні українських компаній у галузі defense tech, які розробляють сучасні рішення для ведення «розумної війни». Україна вразила світ винахідливістю, швидкими нетривіальними рішеннями та ефективним застосуванням проривних технологій. Ці рішення посилюють оборонну здатність країни, зберігають життя захисників та цивільних і ефективно використовують ресурси завдяки технологічним інноваціям: дрони, роботизовані системи, центри ситуаційної обізнаності, штучний інтелект, кібербезпека, системи зв'язку, супутникові дані та багато іншого. Інноваційні розробки для армії швидко випробовуються та перевіряються в умовах бойових дій, вдосконалюючись відповідно до завдань і цілей сил безпеки та оборони [15]. Саме для прискорення впровадження таких розробок створюється BRAVE1 як єдине вікно співпраці defense tech компаній, держави та військових, а також інвесторів, волонтерських фондів, медіа й усіх, хто допомагає наблизити перемогу через технології [15].

Метою кластера є створення інноваційних оборонних технологій, що забезпечать високу захищеність національної території, зміцнення обороноздатності та підвищення ефективності Збройних сил України. BRAVE1 об'єднує зусилля відомств та організацій з різних сфер, щоб спільно працювати над розробкою та впровадженням передових оборонних технологій. У кластері зосереджено значні ресурси та експертний потенціал, що дає змогу активно впроваджувати інноваційні рішення в оборонній сфері. Партнерство з державними відомствами та іншими зацікавленими сторонами дає можливість забезпечити гармонійний розвиток оборонної промисловості та підвищити конкурентоспроможність українських виробників на міжнародному ринку. BRAVE1 став важливим інструментом у зміцненні оборонного потенціалу України та сприяє національній безпеці й стабільності в регіоні. Його діяльність спрямована на розвиток та модернізацію військово-промислового комплексу країни, щоб забезпечити захист від сучасних загроз та викликів.

Висновки. Отже, держава виконує декілька функцій у контексті забезпечення інвестиційної діяльності. По-перше, це нормативно-правове забезпечення інвестиційної безпеки через створення відповідних законодавчих гарантій інвестиційної діяльності. По-друге, це координація «приватних ініціатив» у сфері діяльності defense tech компаній та приватних осіб, спрямованих на вирішення питань національної безпеки та зміцнення оборонних можливостей України в умовах війни з російським агресором. По-третє, це формування національної інвестиційної стратегії на період повоєнної відбудови та розвитку держави.

Під механізмом забезпечення інвестиційної безпеки держави варто розуміти сукупність систематизованих правових норм, спрямованих на забезпечення належного функціонування інвестиційного сектору національної економіки та протидію потенційним і наявним загрозам у цій сфері.

Зазначене дає змогу запропонувати доповнення ст. 2 Закону України «Про інвестиційну діяльність» окремою частиною 9, яка має містити таке положення : «9. Держава забезпечує безпеку здійснення інвестиційної діяльності через комплекс політичних, нормативно-правових та організаційно-технічних заходів спрямованих на отримання комерційного та/або соціального ефекту».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закревська Л. М. Інвестиційна безпека як складова економічної безпеки. *Вісник Черкаського університету. Серія «Економічні науки»*. Черкаси : ЧНУ, 2016. № 2. С. 28–34.
2. Висоцька І. Б. Проблеми та шляхи забезпечення інвестиційної безпеки держави. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна*. 2013. Вип. 2. С. 11–17.
3. Економічна безпека держави: сутність та напрями формування : монографія / за ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченка. Харків : Право, 2009. 312 с.
4. Мещеряков А. А. Інвестиційна безпека держави. *Вісник Академії митної служби України. Сер.: Економіка*. 2013. № 2. С. 23–29.
5. Міщук Є. В., Кашубіна Ю. Б. Дефініції економічної категорії «інвестиційна безпека». *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 2. С. 12–16. URL : http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe (дата звернення: 25.02.2024).
6. Приходько В. П. Інвестиційна безпека як важливий чинник подолання фінансово-економічної кризи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 16. С. 6–9.
7. Ткаленко С. І. Інвестиційна безпека: теорія, методологія, практика : монографія. Чернівці : ЧНТУ, 2018. 286 с.
8. Чорна А. М. Інвестиційна безпека держави: правовий та економічний аспекти. *Актуальні питання забезпечення фінансової безпеки держави в умовах глобалізації* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 17 лют. 2022 р. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Наук. парк «Наука та безпека». Харків : ХНУВС, 2022. С. 205–209.
9. Марченко О. М., Пушак Я. Я., Ревак І. О. Фінансова безпека держави : навч. посібник. Львів, 2020. 356 с.

10. Ладюк О. Д. Фінансова безпека: характеристика складників. *Ефективна економіка*. 2016. № 11. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5280> (дата звернення: 25.02.2024).
11. Бойчук Р. П. Захист прав учасників інвестиційних відносин як основна компонента безпеки інвестиційного ринку України. URL : <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Boychuk.pdf> (дата звернення: 09.02.2024).
12. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18 вересня 1991 року № 1560-XII / Верховна Рада України // База «Законодавство України». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 25.02.2024).
13. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України : наказ Мінекономрозвитку України від 29.10.2013 № 1277. URL : <http://me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=MetodichniRekomendatsii> (дата звернення: 09.02.2024).
14. Власюк О. С. Теорія і практика економічної безпеки в системі науки про економіку. Київ, 2008. 48 с.
15. В Україні запустили кластер з розвитку оборонних технологій BRAVE1 / Міністерство оборони України : офіційний вебсайт. URL : <https://www.mil.gov.ua/news/2023/04/26/v-ukraini-zapustili-klaster-z-rozvitku-oboronnih-tehnologij-brave1/> (дата звернення: 09.02.2024).

REFERENCES

1. Zakrevska L. M. Investytsiina bezpeka yak skladova ekonomichnoi bezpeky. *Visnyk Cherkaskoho universytetu. Seriia «Ekonomichni nauky»*. Cherkasy : ChNU. 2016. № 2. S. 28–34.
2. Vysotska I. B. Problemy ta shliakhy zabezpechennia investytsiinoi bezpeky derzhavy. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. Seriia ekonomichna*. 2013. Vyp. 2. S. 11–17.
3. *Ekonomichna bezpeka derzhavy: sutnist ta napriamy formuvannia: monohrafiia* / za red. d-ra ekon. nauk, prof. L. S. Shevchenka. Kharkiv : Pravo, 2009. 312 s.
4. Meshcheriakov A. A. Investytsiina bezpeka derzhavy. *Visnyk Akademii mytnoi sluzhby Ukrainy. Ser.: Ekonomika*. 2013. № 2. S. 23–29.
5. Mishchuk Ye. V., Kashubina Yu. B. Definitzii ekonomichnoi katehorii «investytsiina bezpeka». *Investytsii: praktyka ta dosvid*. 2015. № 2. S. 12–16. URL : http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe (data zvernennia: 25.02.2024).
6. Prykhodko V. P. Investytsiina bezpeka yak vazhlyvyi chynnyk podolannia finansovo-ekonomichnoi kryzy. *Investytsii: praktyka ta dosvid*. 2013. № 16. S. 6–9.
7. Tkalenko S. I. Investytsiina bezpeka: teoriia, metodolohiia, praktyka : monohrafiia. Chernihiv : ChNTU, 2018. 286 s.
8. Chorna A. M. Investytsiina bezpeka derzhavy: pravovy ta ekonomichni aspekty. *Aktualni pytannia zabezpechennia finansovoi bezpeky derzhavy v umovakh hlobalizatsii* : zb. tez dop. Mizhnar. nauk.-prakt. konf., m. Kharkiv, 17 liut. 2022 r. / MVS Ukrainy, Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav, Nauk. park «Nauka ta bezpeka». Kharkiv : KhNUVS, 2022. S. 205–209.

9. Marchenko O. M., Pushak Ya. Ya., Revak I. O. Finansova bezpeka derzhavy : navch. posibnyk. Lviv, 2020. 356 s.

10. Ladiuk O. D. Finansova bezpeka: kharakterystyka skladnykiv. *Efektivna ekonomika*. 2016. № 11. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5280> (data zvernennia: 25.02.2024).

11. Boichuk R. P. Zakhyst prav uchasnykiv investytsiinykh vidnosyn yak osnovna komponenta bezpeky investytsiinoho rynku Ukrainy. URL : <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Boychuk.pdf> (data zvernennia: 09.02.2024).

12. Pro investytsiinu diialnist : Zakon Ukrainy vid 18 veresnia 1991 roku № 1560-XII / Verkhovna Rada Ukrainy // Baza «Zakonodavstvo Ukrainy». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (data zvernennia: 25.02.2024).

13. Metodychni rekomendatsii shchodo rozrakhunku rivnia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy : nakaz Minekonomrozvytku Ukrainy vid 29.10.2013 № 1277. URL : <http://me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=MetodichniRekomendatsii> (data zvernennia: 09.02.2024).

14. Vlasiuk O. S. Teoriia i praktyka ekonomichnoi bezpeky v systemi nauky pro ekonomiku. Kyiv, 2008. 48 s.

15. V Ukraini zapustyly klaster z rozvytku oboronnykh tekhnolohii BRAVE1 / Ministerstvo oborony Ukrainy : ofitsiyni vebсайт. URL : <https://www.mil.gov.ua/news/2023/04/26/v-ukraini-zapustili-klaster-z-rozvitku-oboronnih-tehnologij-brave1/> (data zvernennia: 09.02.2024).

O. O. Garmash. THE ROLE OF THE STATE IN THE FORMATION OF INVESTMENT SAFETY UNDER WAR CONDITIONS

The paper is dedicated to issues of the determination of the role of the state in the formation of investment safety. There is stressed, under war conditions, investment policy has specific peculiarities and determines priority directions of the development of the sector of military-industrial complex. The last one is aimed at ensuring that the latest and most innovative means of warfare pass the necessary stages of testing, are adopted and put into production as soon as possible. At the same time, a support of specific private persons and enthusiasts, small enterprises and natural persons entrepreneurs is a very significant. There is outlined, the state provides a few functions in the context of the ensuring investment safety. Firstly, it is a regulative providing of the investment safety by the creation of appropriate legislative guarantees for investment activities. Secondly, it is a coordination of “private initiatives” aimed at resolving of issues of national security and strengthening Ukraine’s defense capabilities in the context of the war with the Russian aggressor, in the field of activities of defense tech companies and private persons. Thirdly, it is a development of the national investment strategy for the period of the post-war reconstruction and development of the state. A complex of systematized legal norms aimed at the providing of appropriate activities of the investment sector of the national economy and counteraction to potential and existing hazards in this field has to be understood as a mechanism of providing of investment

safety of the state. Mentioned above allowed to suggest to add a specific Part 9 to the Article 2 as following: “The state ensures the safety of investment activity through a set of political, regulatory, organizational and technical measures aimed at obtaining commercial and/or social benefits”.

Keywords: *state, investment policy, investment safety, defense tech companies, ensuring.*

Стаття надійшла до редколегії 20 березня 2024 року